

Bülent ALİRIZA, Dr.¹

Direktör, TEPAV ABD Merkezi

Seda KIRDAR²

Araştırmacı, Dış Politika Çalışmaları

BAŞKAN OBAMA İKİNCİ DÖNEMİNE BAŞLADI

2009 yılının Ocak ayında Washington'daki National Mall adlı ulusal parkta ABD'nin ilk siyah başkanı Barack Obama resmi olarak göreve başlamadan önce milyonların önünde yemin etmişti. Bu tarihi yemin törenine tanıklık etmek için ülkenin dört bir yanından milyonlarca insan günler öncesinden Washington'a gelişlerini ayarlamış, törenin olduğu gün de saatlerce soğukta beklemişti. Dört yıl sonra ise Başkan Obama ikinci başkanlık döneminin resmi olarak başlayacağı 20 Ocak, Pazar gününe denk geldiği için önce Beyaz Saray'da ABD Yüksek Mahkemesi Başkanı'nın önünde yemin etti. Obama'nın halkın karşısındaki yemin töreni ise 21 Ocak Pazartesi günü gerçekleşti. 2009 yılındaki kadar kalabalık olmasa da 700.000'e yakın kişi törene katıldı.

¹ http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1286/Bulent+Aliriza_+Dr.

² <http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1195/Seda+Kirdar>

Obama yaptığı konuşmasına, ABD ulusunun şu anda bir kriz içinde olduğu, ekonominin göreceli olarak zayıfladığı, sağlık mal ve hizmetlerinin çok pahalı olduğu ve kullanılan enerjinin çevreyi tehdit ettiğini söyleyerek başladı. ABD'nin nesiller boyunca testlerden geçtiğini ama her defasında bu krizleri başarıyla aştığını ifade eden Obama, ekonominin artık daha iyiye gittiğini, Irak ve Afganistan gibi yerlerdeki savaşların da sona ermeye başladığını belirtti. Bütün zorluklara rağmen, ABD'nin dünyadaki en güçlü ülke olmaya devam ettiğini ve ABD halkının bunu sürdürmek için hep beraber canla başla çalışacağını söyledi. Konuşmasında “eşitlik” kavramına sık sık vurgu yapan Obama eşcinsel haklarını kastederek “Yolculuğumuz her eşcinsel yasaların güvencesinde herkes gibi eşit muamele görmediği sürece tamamlanmamıştır” dedi. Başkanlık seçiminde kadın seçmenlerin %55'inin oyunu alan Obama, kadınların eşit ücrete sahip olmadığına değinerek her Amerikalı için yaşam, özgürlük ve mutluluğu sağlamanın bu neslin görevi olduğunu kaydetti. Göçmen haklarının yanı sıra silah kontrolüne de değinen Obama, çocukların silahlardan güvenli olarak arındırılmadığı sürece başladıkları yolculuğun bitmeyeceğini söyledi.

Obama'nın ikinci döneminde gündemindeki öncelikli konu kesinlikle ekonominin iyileştirilmesi olacaktır. Başkanlık seçim kampanyasında ABD'nin iç sorunlarına ve “ulus inşası” hedefine odaklanacağını sözünü veren Obama, ABD halkının öncelikli beklentilerinin ekonominin düzelmesi, yeni iş sahalarının yaratılması ve işsizliğin azaltılması olduğunu farkında. İşsizlik oranı son dört aydır %7.8 civarında seyretmekte. Önceki aylara kıyasla, ekonomide göreceli olarak bir düzelme olsa da, ekonomik göstergeler hala istenilen düzeyde değil.

Mali uçurum (fiscal cliff) sorununu geride bırakan ABD, şimdi borç tavanı (debt ceiling) sorununa odaklandı. Borç tavanı, ABD milli gelirinin yüzde 10'unu geçemeyen, Kongre tarafından kararlaştırılan ve federal hükümetin ne kadar borçlanabileceğini belirleyen bir sınır. Bugün ABD'nin en fazla borçlanabileceği miktar 16.4 trilyon dolar. ABD'nin şu anki borcu ise 16 trilyonu aşmış durumda. Eğer ABD'nin borçlanma limiti Temsilciler Meclisi kanadının yine Cumhuriyetçiler'in kontrolünde olduğu Kongre tarafından yükseltilmezse, ülke yakında temerrüte yani borcunu ödeyemeyecek duruma düşecek. Bu da ABD içinde sağlık ve diğer kamu harcamalarının karşılanamamasından tutun da dünyanın çok uluslu şirketlerinden, finansal kurumlarına kadar hemen hemen herkesi etkileyebilecek bir küresel krize yol açabilir. Obama, ikinci döneminin başlamasıyla, ilk gündem olarak Kongre ile borç tavanı pazarlığına oturdu. 22 Ocak günü Beyaz Saray, borç tavanını belirlemeyi 18 Mayıs 2013'e kadar erteleyen yasa tasarısını engellemeyeceğini duyurdu. Kongre'den geçmesi beklenen yasa tasarısı, şimdilik ekonomiyi ve piyasaları rahatlatırsa da geçici bir çözüm olduğundan önümüzdeki dönemde Obama'nın gündemini oluşturacak ana unsur olmaya devam edecektir.

Obama'nın gündemindeki diğer acil konu ise silah kontrolü. 14 Aralık 2012 tarihinde 20'si çocuk 26 kişinin Connecticut eyaletinin Newtown kentindeki Sandy Hook İlköğretim Okulu'nda düzenlenen silahlı bir saldırıyla öldürülmesini başkanlık döneminin en kötü günü olarak ilan eden Obama, tekrar seçildiği takdirde silahların yol açtığı şiddeti önlemeyi amaçlayan düzenlemelerin yasallaşması için tüm ağırlığını koyacağını söylemişti. Vatandaşların silah taşıma hakkının anayasal bir hak olduğu ABD'de, Başkan Obama'nın yemin töreninden önce açıkladığı önerileri arasında taarruz silahlarını yasaklamaktan, silah satışı öncesi özgeçmiş taramalarının sıkılaştırılmasına ve yüksek kapasiteli şarjörlerin yasaklanmasına kadar bir dizi önlem var. Silah denetimine karşı olan, ABD'nin en güçlü lobilerinden biri olan Ulusal Ateşli Silahlar Birliği (NRA) ise bu gibi denetimlerin geçmişte işe yaramadığı ve silah kontrolünün silahlı saldırılar sonucu ölenlerin oranı üzerinde hiçbir etkisi olmadığı görüşünde. Gallup'a göre ise bugünlerde Amerikalıların %58'i silah satışlarına karşı daha sıkı yasaların düzenlenmesi gerektiğini düşünüyor. Önümüzdeki günler, Obama'nın, bu yasa tasarısını Kongre'deki direnişe rağmen geçirmek için silah lobisiyle ciddi bir siyasi çekişmeye girmesine sahne olacaktır.

Obama'nın seçim kampanyasında kendini destekleyen Latinlerin sorunlarına yönelik adım atması da bekleniyor. Obama, tekrar seçildiği takdirde, ülkedeki yasadışı göçmenlerin vatandaşlığını da içeren reform paketini yasalaştırarak bir yıl içinde hayata geçireceğini söylemişti. Aynı zamanda Cumhuriyetçi Parti'yi de ülkenin en hızlı büyüyen demografik grubu olan Latinlere duyarsız kalmakla suçlamıştı. 2012

yılında neredeyse 400.000'e yakın kaçak göçmenin sınır dışı edilmesi de Latinlerin umutlarını göçmen reformuna bağlamalarına sebep oldu. Şimdi Latin kökenli Amerikalılar "Dream Act" denilen göçmenlik reformunun Kongre'den geçmesini umuyorlar. Cumhuriyetçilerin karşıt duruşunu göz önüne alırsak, göçmenlik reformunda yapılacak değişiklikler Obama'nın ikinci döneminin en zorlu görevlerinden biri olacaktır.

Latinlerin yanı sıra Obama'dan somut adım bekleyen diğer önemli grup da eşcinseller. Geçtiğimiz mayıs ayında aynı cinsiyetten çiftlerin evlenebilmesine izin verilmesi gerektiğini söyleyen Obama, bu açıklamasıyla görevdeyken eşcinsel evlilikleri destekleyen ilk Amerikan başkanı olmuştu. Obama'nın bu sözleri, ABD'deki eşcinsel hakları savunucuları tarafından sevinçle karşılanmıştı. Seçim kampanyasında da Obama'ya tam destek veren bu grubun şimdiki beklentisi ise, son yıllarda kendilerine belli eyaletlerde evlenme izni verilen düzenlemelerin yanı sıra federal hükümet tarafından da aynı serbestliğin kendilerine tanınması.

Dış politikaya bakacak olursak, küresel boyuttaki acil sorunlara rağmen, bu alan Obama'nın önceliği olmayacaktır. Obama'nın ABD'si Irak'tan çekilen, Afganistan'dan çekilmeye hazırlanan ve başta Suriye ve İran olmak üzere yeni bir savaş istemeyen bir ülke. Özellikle 11 Eylül 2012'de ABD'nin Libya Büyükelçisi Chris Stevens dahil 4 kişinin Bingazi'de öldürülmesi, ABD'nin Arap Baharı döneminde gösterdiği nispeten aktif pozisyonundan geri adım atmasına yol açtı. Bu da Obama yönetiminin birinci dönemde dile getirdiği "geriden liderlik" (leading from behind) yaklaşımını ve radikallere karşı kullanılan insansız hava uçaklarının kullanımını daha fazla ön plana çıkardı.

Bununla beraber 12 Eylül 2001 saldırılarından sonra Ortadoğu ve Orta Asya'ya yoğunlaşan ABD'nin, Beyaz Saray'ın da birinci dönemde belirttiği gibi, daha fazla Asya Pasifik bölgesine yöneldiğini görebiliriz. Başkan Obama, yeniden başkan seçildikten hemen sonraki ilk gezisini, ikisi daha önce hiçbir Amerikan başkanı tarafından resmi olarak ziyaret edilmemiş olan üç Uzakdoğu ülkesine (Myanmar, Kamboçya, Tayland) yaptı. Çocukluğunun bir kısmını diğer bir Pasifik ülkesi Endonezya'da geçirmiş olan Obama, ABD'nin bölge ile karşılıklı daha yoğun ekonomik bağ kurmasını hedefliyor. Aynı zamanda bir yandan donanmasının önemli bir bölümünü bu bölgeye kaydıran ABD'nin, küresel boyuttaki en önemli rakibi olan Çin'e karşı daha aktif ve dengeleyici bir rol oynayacağını söyleyebiliriz. Bununla beraber Obama'nın Savunma Bakanı olarak Leon Panetta'nın yerine Chuck Hagel'i, Dışişleri Bakanı olarak Hillary Clinton'ın yerine John Kerry'i ve CIA'in başına da en güvendiği danışmanı olan John Brennan'ı atamasıyla oluşacak yeni takımın ABD'nin ulusal güvenlik ve dış politikasına olan etkilerini önümüzdeki aylarda göreceğiz. Bu çerçevede, Senato Dış ilişkiler Komitesi'nin başkanlığını yürüten John Kerry'nin, Hillary Clinton'a kıyasla insan hakları konusunda daha hassas olması beklenebilir.